

تشکیل هیئت حمایت از کرسی‌های نظریه‌پردازی و مناظره (ویژه معارف اسلامی و علوم انسانی)

عده‌ای از دانش‌آموختگان و پژوهشگران حوزه علمیه درمورخ ۱۳/۱۱/۸۱ در نامه‌ای به مقام معظم رهبری با اشاره به بیانات ایشان در دیدار اعضای انجمن قلم، در خواست تأسیس نهادی علمی و هدفمند را نمودند که از سوی نخبگان و متصدیان فرهنگ کشور حمایت شود. این علما در نامه خود با اشاره به دستاوردهای انقلاب اسلامی در طول ۲۴ سال گذشته در حوزه و دانشگاه، آن را کافی ندانسته و نوشته‌اند: «برای برداشتن موانع بعدی از سر راه نظام سازی و جامعه پردازی این مقدار هرگز کافی نبوده و این موجودی، در برابر سیل ترجمه و هجوم رسانه‌ای غرب و کمیت بالای تولید و تبلیغ آن درحوزه فکر و اخلاق، حقوق، حکومت و در فرهنگ زندگی و خانواده و اقتصاد و حتی روش تغذیه و لباس، به قدر کافی کاری از پیش نخواهد برد و در دراز مدت، برخی دستاوردهای پیشین نیز با خطر ارتجاع به فرهنگ وابستگی پیش از انقلاب مواجه خواهد بود.» اندیشمندان حوزه و دانشگاه تنها راه مقابله با این هجوم عظیم فرهنگی و جلوگیری از وابستگی فرهنگی به فرهنگ غرب را تولید دانش و علم در عرصه حوزه و دانشگاه ذکر کرده و اذعان داشته‌اند که تازمانی که «تولید» بر «ترجمه» و نیز «اجتهاد» بر «تقلید» فزونی نیابد این امر میسر نخواهد بود و ملت مسلمان ایران در صحنه فرهنگ و تمدن فرودست خواهد ماند. در پایان این نامه آمده است: «اینک فرصت را مناسب می‌دانیم و از حضرتعالی که خود در این قلمرو، فتح باب فرموده‌اید، می‌خواهیم که در این زمینه ... راهنمایی و مساعدت فرمایید تا شاید بایک بسیج عمومی و حمایت نهادینه از سوی تصمیم گیران فرهنگی و متصدیان محترم حوزه و دانشگاه شاهد «طرح منطقی ایده‌ها» رواج بازار «نظریه‌پردازی و نوآوری روشمند» و نیز «مناظره‌های علمی و قانونمند و نتیجه بخش و فارغ از غوغا سالاری» و «نهادسازی برای اجابت پرسشهای جدید» و در نتیجه «تولید نرم‌افزار علمی و دینی» در حوزه و دانشگاه بیش از قبل باشیم. دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی در باره ابلاغ این نامه از سوی مقام معظم رهبری به شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌گویند: «رهبر معظم انقلاب اسلامی در پاسخ به این نامه بیان کردند که «مناظره‌های قانونمند و توأم با امکان داوری» و «با حضور» هیئت داوری علمی» و چه در قالب تمهید «فرصت برای نظریه سازان» و سپس «نقد و بررسی ایده آنان توسط نخبگان فن و در محضر وجدان علمی حوزه و دانشگاه، تنها محدود به برخی قلمروهای فکر دینی و یا علوم انسانی و اجتماعی نماند بلکه در کلیه علوم و رشته‌های نظری و علمی (حتی علوم پایه و علوم کاربردی...) در جهت حمایت از کاشفان و مخترعان و نظریه‌سازان در این علوم و در فنون و صنایع نیز چنین فضایی پدید آید و برای این که ضریب «علمی بودن» این نظریات و مناظرات پایین نیاید و سطح گفتگوها نازل و عوامانه و تبلیغاتی نشود باید تمهیداتی اندیشید و اینجانب با چنین طرحهایی همواره موافق بوده‌ام و از آن حمایت خواهم کرد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پایان نامه خویش این امر را به شورای عالی انقلاب فرهنگی واگذار نموده و فرموده‌اند که شورا این ایده را در اولویت دستور کار خود برای رشد کلیه علوم دانشگاهی و نقد متون ترجمه‌ای و آغاز « دوران خلاقیت و تولید» در عرصه علوم و فنون و صنایع به ویژه رشته‌های علوم انسانی و معارف اسلامی قرار دهند تا زمینه برای این کار بزرگ به تدریج فراهم شود و دانشگاه‌های ما بار دیگر در صف مقدم تمدن سازی اسلامی و رشد علوم و تولید فناوری و فرهنگ قرار گیرند. دکتر کی‌نژاد در ادامه می‌افزایند: «موضوع این نامه در جلسه ۵۱۲ شورای عالی مطرح شد و پس از بحث و بررسی درباره پیش نویس بیانیه‌ای که به همین منظور تهیه شده بود، با تأکید بر ضرورت زمینه لازم برای تولید علم و اندیشه و فضای علمی آزاد متکی بر منطق و اخلاق در جامعه، هیئتی تشکیل شد. اعضای این هیئت آقایان قمی، احمدی، شریعتمداری، اللهیاری و حداد عادل بودند. ایشان در باره نتایج بدست آمده توسط هیئت منتخب شورای عالی گفتند: «این هیئت پس از تشکیل هشت جلسه ۶ محور عمده را مورد بحث و بررسی قرار داد و تأسیس مرکز حمایت و تشویق نظریه پردازان و مخترعان نیز پیشنهاد شد» محورهای مورد بحث در این قضیه عبارت بودند از: «۱- تأسیس مرکزی برای تشویق و حمایت از نظریه‌پردازان و مخترعان ۲- اصلاح نظام آموزشی کشور (پیوند نظام آموزشی به نظام پژوهشی) ۳- سامان دادن به مسأله پاسخ دادن به پرسشهای فرهنگی و دینی و ... که در جامعه مطرح است ۴- اصلاح نظام اطلاع‌رسانی علمی کشور ۵- تأسیس نهادی برای تأمین امنیت و آزادی کسانی که درحوزه‌های مربوط، نظریه‌پردازی می‌کنند ۶- ساماندهی به گفتگوها و مناظرات علمی. در جلسه ۵۲۱ این شورا نیز پیشنهادهایی مبنی بر تبدیل «تولید فکر» به ارزش عمومی، تشویق خلاقیت و تقدیر از نوآوران، حمایت از مخترعان و مکتشفان و نظریه‌سازان در علوم و فنون و تشکیل کرسی‌های نظریه‌پردازی توأم با نقد علمی در حضور صاحب‌نظران و وجدان علمی دانشگاه، ایجاد رقابت مثبت در دانشگاهها و پژوهشگاهها، ایجاد ارتباط میان آموزش و پژوهش و جمع‌بندی عملگرایانه پژوهشهای علمی مورد بحث قرار گرفت. دبیر شورای عالی در ادامه سخنان خود گفتند: «شورای پژوهشهای علمی کشور نیز موظف شده که طرح جامع کشوری در جهت پدید آوردن فضای نو آوری و جهت گیرانه مولدانه و تهیه قواعد و روشهای اجرایی کردن، کرسی‌های «نظریه پردازی در حوزه علوم وفنون» را تدوین نماید. همچنین این شورا موظف شده است گزارشی درباره پیشرفت تحقیقات و نوآوری و موانع موجود و پیشنهاد راه‌حلهای مشخص اجرایی برای آن و اطلاع رسانی شفاف، علمی کردن سطح گفتگوها برای رقابت مثبت، تعیین اولویتهای تحقیقاتی با توجه به

ضرورت‌های نظام جمهوری اسلامی ایران و استفاده از پیشنهادهاي دانشگاهیان و محققان در این خصوص را تهیه و آن را از طریق دستگاههاي اجرایی ذیربط، عملیاتی کند و گزارش آن را به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه نماید. دکتر کی‌نژاد اعضای این هیئت را از افراد و چهره‌های فرهنگی و علمی برجسته کشور خواندند و گفتند: «رئیس فرهنگستان علوم، رئیس جهاد دانشگاهی، رئیس پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، معاون پژوهشی مدیریت حوزه علمیه، رئیس دفتر همکاری حوزه و دانشگاه و دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی هستند.» ایشان رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سه نفر شخصیت فرهنگی به پیشنهاد وزیران علوم، تحقیقات و فناوری، فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس نهاد نمایندگی دفتر مقام معظم رهبری از دیگر اعضای این هیئت بیان کردند و ادامه دادند: «بک نفر صاحب‌نظر در زمینه هنر به پیشنهاد رئیس فرهنگستان هنر و چهار نفر صاحب‌نظر نیز در حوزه علوم انسانی و معارف اسلامی به انتخاب شورای عالی انقلاب فرهنگی در این کمیته عضویت دارند. شایان ذکر است طبق مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی این هیئت در فرهنگستان علوم تشکیل می‌شود که موظف است هر ۶ ماه یکبار گزارش جامعی از عملکرد خود به این شورا ارائه نماید.»